

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**НАСТАНОВА ЩОДО ПРИСТОСУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ
ПОБУТОВОГО, ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОГО ТА
ВИРОБНИЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ САНІТАРНОГО
ОБРОБЛЕННЯ ЛЮДЕЙ, СПЕЦІАЛЬНОГО ОБРОБЛЕННЯ ОДЯГУ,
ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ТЕХНІКИ ТА
ОБЛАДНАННЯ**

ДСТУ-Н Б ХХХ: 201Х

(Проект, перша редакція)

Видання офіційне

Київ

ДП «УкрНДНЦ»

201Х

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Український НДІ цивільного захисту ДСНС України

РОЗРОБНИКИ: **Л.Калиненко**, (науковий керівник), **Н.Кимаковська**,
Н.Корепанова

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Державного підприємства
«Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації,
сертифікації та якості» від «___» _____ 201__ р. № _____

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.

Цей документ не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований і розповсюджений як офіційне видання без дозволу ДП «УкрНДНЦ» чи уповноваженої ним особи

© ДП «УкрНДНЦ» 201Х

ЗМІСТ

Вступ.....		IV
1 Сфера застосування.....		1
2 Нормативні посилання.....		2
3 Терміни та визначення понять.....		3
4 Загальні положення.....		5
5 Вимоги щодо пристосування об'єктів побутового, фізкультурно-оздоровчого та виробничого призначення для санітарного оброблення людей, спеціального оброблення одягу, засобів індивідуального захисту, техніки та обладнання.....		11
5.1 Пристосування банно-оздоровчих закладів для санітарного оброблення людей.....		11
5.2 Пристосування санітарно-побутових приміщень промислових підприємств для санітарного оброблення людей.....		17
5.3 Пристосування фізкультурно-оздоровчих комплексів для санітарного оброблення людей.....		20
5.4 Пристосування пралень для спеціального оброблення одягу.....		22
5.5 Пристосування підприємств хімічного чищення для спеціального оброблення одягу.....		27
5.6 Пристосування виробничих приміщень технічного обслуговування автомобілів для спеціального оброблення техніки та обладнання.....		29
6. Вимоги безпеки.....		34
Додаток А Схеми пристосування об'єктів побутового, фізкультурно-оздоровчого та виробничого призначення для проведення спеціального та санітарного оброблення.....		36
Додаток Б Бібліографія.....		44

ВСТУП

Законодавчими та нормативно-правовими актами визначено, що проведення спеціального оброблення одягу, майна і транспорту та санітарного оброблення людей відноситься до основних заходів щодо забезпечення радіаційного, хімічного та біологічного захисту населення. В організаційному плані вирішення цих питань покладено на спеціалізовані комунально-технічні служби цивільного захисту, що створюються заздалегідь.

Разом з тим, через відсутність стаціонарних об'єктів, призначених для проведення спеціального оброблення, актуальною проблемою є забезпечення можливості пристосування для цього існуючих в інфраструктурі населених пунктів пралень, хімчисток, станцій технічного обслуговування та миття рухомого складу автотранспорту, санітарно-побутових приміщень промислових підприємств, лазень, фізкультурно-оздоровчих комплексів, спортзалів шкіл тощо.

Розроблення національного стандарту обумовлено тим, що на сьогодні в Україні відсутня нормативно-правова база, яка встановлює основні інженерно-технічні правила та вимоги щодо пристосування об'єктів побутового призначення до проведення санітарного оброблення людей, спеціального оброблення одягу, засобів індивідуального захисту, техніки та обладнання, що зазнали забруднення радіоактивними речовинами, небезпечними хімічними речовинами та біологічно патогенними агентами.

Цей стандарт розробляється на заміну СНиП 2.01.57-85 «Приспособление объектов коммунально-бытового назначения для санитарной обработки людей, специальной обработки одежды и подвижного состава автотранспорта» («Пристосування об'єктів побутового призначення для санітарної обробки людей, спеціальної обробки одягу, засобів індивідуального захисту та пересувного складу автотранспорту»), який був розроблений у 1985 р. на випадок бойових дій (на особливий період) та

втратив чинність в Україні, але на який до цього часу посилаються під час розроблення відповідних нормативно-правових документів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

НАСТАНОВА ЩОДО ПРИСТОСУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПОБУТОВОГО, ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОГО ТА ВИРОБНИЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ САНІТАРНОГО ОБРОБЛЕННЯ ЛЮДЕЙ, СПЕЦІАЛЬНОГО ОБРОБЛЕННЯ ОДЯГУ, ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ТЕХНІКИ ТА ОБЛАДНАННЯ

НАСТАВЛЕНИЕ ПО ПРИСПОСОБЛЕНИЮ ОБЪЕКТОВ БЫТОВОГО, ФИЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО И ПРОИЗВОДСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ ДЛЯ САНИТАРНОЙ ОБРАБОТКИ ЛЮДЕЙ, СПЕЦИАЛЬНОЙ ОБРАБОТКИ ОДЕЖДЫ, СРЕДСТВ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ, ТЕХНИКИ И ОБОРУДОВАНИЯ

MANUAL FOR THE ADAPTATION OF THE OBJECTS OF HOUSEHOLD AND PRODUCTION SANITIZING PEOPLE SPECIAL TREATMENT OF CLOTHING AND ROLLING STOCK VEHICLES

Чинний від 201X-0X-0X

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 У цьому стандарті визначено вимоги до проектування пристосування новоспоруджуваних, таких, що реконструюються, та діючих об'єктів побутового, фізкультурно-оздоровчого та виробничого призначення, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, форми власності та джерел фінансування, для використання їх як санітарно-обмивальних пунктів та станцій знезараження для санітарного оброблення людей і спеціального оброблення одягу, засобів індивідуального захисту, обладнання та техніки з метою знешкодження радіоактивних та небезпечних хімічних речовин та біологічних патогенних агентів у разі надзвичайних ситуацій (далі–НС) унаслідок аварій з викиданням (вилиттям) їх у довкілля, а саме:

– лазень, санітарно-побутових приміщень промислових підприємств, фізкультурно-оздоровчих комплексів, спортивних залів шкіл тощо – для використання як санітарно-обмивальних пунктів для санітарного оброблення людей;

– пралень та підприємств хімічного чищення – для спеціального оброблення одягу, взуття, засобів індивідуального захисту, як станцій знезараження та спецоброблення;

– приміщень постів миття і прибирання автотранспорту в автотранспортних та інших виробничих підприємствах, на базах централізованого технічного обслуговування та станціях технічного обслуговування – для спеціального оброблення техніки й обладнання.

1.2 Стандарт передбачає спеціальне оброблення одягу, засобів індивідуального захисту, техніки тощо та санітарне оброблення населення, яке працює в зонах можливого хімічного забруднення та в зонах спостереження об'єктів радіаційної небезпеки категорії I-II, та непрацюючого населення, яке проживає в містах, віднесених до груп з цивільної оборони, в зонах можливого хімічного забруднення та в зонах спостереження об'єктів радіаційної небезпеки категорії I-II.

1.3 Виконання вимог цього стандарт є обов'язковим для центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, що реалізують заходи державної політики у сфері цивільного захисту, та державних органів, підприємств та організацій і фізичних осіб, які здійснюють архітектурну, містобудівну та будівельну діяльність на території України.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативно-правові акти та нормативні документи:

Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI

Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, затверджений наказом МНС України від 13.03.2012 № 575, зареєстрований у Мінюсті України 25.05.2012 № 835/21147

ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва

ДБН В.2.2-9-2009 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення

ДБН В.2.2-11-2002 Підприємства побутового обслуговування. Основні положення

ДБН В.2.2-13-2003 Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди

ДБН В.2.2-17:2006 Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення

ДБН В.2.3-15-2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів

ДБН В.2.2-28-2010 Будинки і споруди. Будинки адміністративні та побутового призначення

ДБН В 2.5-23:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення

ДБН 2.5-28-2006 Природне і штучне освітлення

ДБН В.2.5-39:2008 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі та споруди. Теплові мережі

ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація

ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування

ДБН В.2.5-75:2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування

ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ 4933:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Техногенні надзвичайні ситуації. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ Б А.2.2-7:2010 Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Основні положення

3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано терміни, установлені в:

- ДСТУ 4933: дозиметричний (радіаційно-дозиметричний) контроль, радіоактивне забруднення, хімічне забруднення, небезпечний вантаж, небезпечна хімічна речовина;
- ДСТУ 3891: санітарне оброблення людей, санітарне оброблення повне, санітарне оброблення часткове, спеціальне оброблення.

Нижче подано терміни, додатково використані у цьому стандарті, та визначення позначених ними понять [1, 2].

3.1 біологічні патогенні агенти [БПА]

Будь-які чинники біотичного походження (пріонної, віроїдної, вірусної, рикетсіозної, бактерійної, грибової етіології, найпростіші, біохімічної дії, токсини), які здатні спричиняти масові захворювання людей, тварин, рослин, що може призвести до погіршення стану довкілля, заподіяти значних економічних збитків, погіршення умов життєдіяльності населення або обумовити загрозу захворювання і загибелі людей

3.2 біологічно небезпечні об'єкти

Підприємства фармацевтичної, медичної і мікробіологічної промисловості, інші установи та заклади, незалежно від форм власності, з наявністю в технологічному циклі так званого біологічного чинника, основними компонентами якого є мікроорганізми, продукти їх метаболічної діяльності та мікробіологічного синтезу

3.3 дезактивація

Видалення радіоактивних речовин з якої-небудь поверхні чи з якогось середовища або зниження рівня забруднення фізичними чи хімічними засобами

3.4 дезінфекція

Знищення збудників інфекційних хвороб (дезінфекція) та їх переносників – комах (дезінсекція) та гризунів (дератизація)

3.5 дегазація

Знешкодження (нейтралізація) чи видалення небезпечних хімічних речовин фізико-хімічними та механічними методами

3.6 забруднена зона

Приміщення, частина території об'єкта або території, прилеглої до об'єкта, де проводять санітарне оброблення людей, спеціальне оброблення одягу, взуття, засобів індивідуального захисту, техніки та обладнання

3.7 зараження

Потрапляння біологічних патогенних агентів до сприйнятливого організму людини та/або тварини через відповідні шляхи та фактори передачі збудників

3.8 звичайний режим роботи підприємства

Порядок роботи підприємства в штатному режимі в повсякденних умовах

Примітка. Наприклад, для пральні звичайний режим роботи - гігієнічна обробка білизни, для лазень – гігієнічна мийка людей тощо

3.9 чиста зона

Приміщення або частина території об'єкта чи території, прилеглої до об'єкта, які не забруднені радіоактивними речовинами, небезпечними хімічними речовинами та біологічними патогенними агентами

3.10 зона спостереження

Територія, на якій можливий вплив радіоактивних скидів та викидів радіаційно-небезпечних об'єктів і де здійснюється моніторинг технологічних процесів з метою забезпечення радіаційної безпеки

3.11 засіб індивідуального захисту [ЗІЗ]

Спорядження, що призначене для захисту від негативного впливу однієї або кількох видів небезпеки, зокрема пилу, аерозолів, пари, газів, радіоактивних речовин, небезпечних хімічних, біологічних та бойових отруйних речовин, а також від небезпечного чинника пожежі, продуктів згоряння та теплового випромінювання

3.12 радіоактивні речовини [РР]

Речовини в будь-якому агрегатному стані, що містять радіонукліди.

4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Під час розроблення проектів пристосування об'єктів побутового, фізкультурно-оздоровчого та виробничого призначення до використання для санітарного оброблення людей, спеціального оброблення одягу, взуття, засобів індивідуального захисту, а також техніки та обладнання (далі – об'єкти чи приміщення), що зазнали забруднення НХР, РР та зараження БПА, передбачається цілодобова безперебійна робота цих об'єктів та потоковість оброблення. Це виключає перетинання забруднених потоків з тими потоками, що вже пройшли санітарне чи спеціальне оброблення [2, 3].

4.2 Вхід та вихід (в'їзд та виїзд) з об'єктів, як правило, розташовуються по різні сторони будівлі. Допускається розміщення входу та виходу (в'їзду та виїзду) з однієї сторони будинку за умови, що відстань між ними складає не менше ніж 20 м [3].

4.3 В об'єктах або приміщеннях виділяється «забруднена» та «чиста» зони з метою розмежування забруднених потоків від потоків, що пройшли санітарне або спеціальне оброблення.

4.4 Санітарне оброблення персоналу, який обслуговує об'єкти, пристосовані для спеціального оброблення одягу, техніки та обладнання, чи осіб, та, в разі необхідності, персоналу, який доставляює на спеціальне оброблення одяг, техніку та обладнання, слід проводити в санітарних пропускниках, обладнаних на базі душових приміщень цих об'єктів.

Під час розроблення проекту щодо пристосування лазень, фізкультурно-оздоровчих комплексів та спортивних залів передбачається, в залежності від наявності площі, пост або пункт медичного огляду.

Приміщення (ділянку) для верхнього та домашнього одягу осіб, які доставили на спеціальне оброблення одяг або техніку, обладнується в допоміжних приміщеннях, що не пристосовуються для спеціального оброблення

одягу, техніки та обладнання.

У «чистій» зоні об'єктів передбачається обладнання кімнати відпочинку обслуговуючого персоналу, площа якої визначається із розрахунку 1 м² на одну людину, але не менше ніж 12 м².

4.5 Підлога основних приміщень об'єктів повинна мати ухил 0,01– 0,02 у бік трапів та лотків, бути вологостійкою та покритою не слизькими, мало сорбуючими радіоактивні, хімічні речовини, матеріалами.

Для опорядження приміщень застосовуються вологостійкі матеріали, що слабо сорбують радіоактивні, хімічні речовини та легко піддаються дезактивації.

Стіни та перегородки душових, переддушових, санвузлів облицьовуються на всю висоту глазурованою плиткою.

Стіни та перегородки гардеробних верхнього та домашнього одягу, кладових чистого одягу, інших допоміжних приміщень виконуються на висоту 2 м із матеріалів, що допускають їх миття гарячою водою із застосуванням дезактивууючих та дезінфікуючих засобів. Стіни і перегородки вказаних приміщень вище позначки 2 м, опоряджуються водостійким покриттям.

Стелі душових, переддушових, гардеробних, пунктів радіаційного контролю й інших допоміжних приміщень опоряджуються водостійким покриттям.

Дерев'яні та сталеві конструкції фарбуються, не менш ніж два рази, емалями або іншими вологостійкими фарбами. Вікна повинні бути герметичними.

Усі тріщини, щілини, місця проходу інженерних комунікацій у перегородках та стінах між «чистою» і «забрудненою» зонами, а також дверні притвори виходів з будинку, що не використовуються, загерметизуються та перед фарбуванням шпаклюються.

4.6 Прохід між «чистою» та «забрудненою» зонами обладнується тамбурами, оснащеними двома дверима.

4.7 Системи вентиляції, теплопостачання, опалення, електрообладнання проектується згідно з, ДБН В.2.5-67ДБН 2.5.-39, ДБН 2.5-23.

Приміщення обладнуються припливно-витяжною вентиляцією відповідно до вимог будівельних і санітарних норм та правил з проектування відповідних об'єктів, при цьому забезпечується спрямовання руху повітря з «чистої» зони до «забрудненої».

Під час проектування вентиляції передбачається перерозподіл притоку повітря між окремими приміщеннями відповідно до норм повітрообміну приміщень.

За необхідності допускається підвищення швидкості повітряного потоку у повітроводах, незважаючи на пов'язаний із цим підвищений рівень шуму.

У разі недостатнього об'єму подачі повітря в системі вентиляції передбачається можливість збільшення продуктивності вентиляторів або, за необхідності, установка додаткових вентиляторів.

Температура повітря, що подається в приміщення в холодну пору року, повинна бути не нижче ніж 15°C.

4.8 Усі новоспоруджувані та діючі побутові та фізкультурно-оздоровчі об'єкти обладнуються водопроводом, каналізацією централізованим гарячим водопостачанням. Проектування та будівництво систем зовнішнього та внутрішнього холодного та гарячого водопостачання, каналізації і водостоків виконується у відповідності до вимог ДБН 2.5.64, ДБН В.2.5-74, ДБН В.2.5-75.

Вимоги до влаштування водопроводу, господарсько-побутової та виробничої каналізації регламентуються ДБН в.2.2-11.

Якість води, що подається на господарчо-питні потреби, повинна відповідати вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Система каналізаційних випусків відпрацьованих дегазуючих, дезактивуючих, дезінфікуючих речовин і розчинів передбачає можливість їх збирання для подальшого контролю та утилізації.

Для цього для збору стічних вод, забруднених НХР, РР, БПА,

передбачається встановлення накопичувальних ємностей для контролю рівнів забруднення цими речовинами та, за необхідності, дегазації, дезактивації або знезараження. Об'єм накопичувальних ємностей передбачається не менше 1 м^3 .

У побутову каналізацію допускається скидання радіоактивних стічних вод з концентрацією, що перевищує ДК_B для води не більше ніж в 10 разів, якщо забезпечується їх десятикратне розведення нерадіоактивними стічними водами в колекторі даного об'єкта, а сумарний скид радіоактивних речовин у водойму не перевищить встановленого рівня допустимого скиду, здійснюваного при обов'язковому радіаційному контролі [2].

Подальше очищення та знешкодження стічних вод від вказаних об'єктів здійснюється на загальноміських або інших каналізаційних очисних спорудах, що гарантують ефективну очистку і знешкодження. За відсутності загальноміських або інших очисних споруд забезпечується очищення та знешкодження стічних вод на локальних спорудах з повним біологічним очищенням. Метод очищення і місце скидання стічних вод узгоджуються з органами державного санітарно-епідеміологічного нагляду. Скид біологічно очищених та знезаражених стічних вод у водні об'єкти здійснюється відповідно до вимог СанПіН 4630-88 або СанПіН 4631-88.

Локальні очисні споруди проектуються з урахуванням можливості роботи в режимі спеціального оброблення стічних вод. Вибір методу знешкодження та утилізації фільтрату рекомендується визначати індивідуально в кожному конкретному випадку виходячи із характеристик фільтрату і вимог до якості очищеної води [4].

Для новоспоруджуваних або реконструйованих об'єктів побутового, фізкультурно-оздоровчого та виробничого призначення, на випадок виходу з ладу або профілактичного ремонту системи централізованого гарячого водопостачання, передбачається резервне (аварійне) гаряче водопостачання. Для існуючих об'єктів в якості аварійних встановлюються електроводонагрівальні пристрої безперервної дії.

4.9 На території об'єкта (або прилягаючій до нього території)

передбачається обладнання ділянки площею від 10 м² до 20 м² для тимчасового зберігання забруднених одягу, взуття, ЗІЗ тощо до моменту вирішення питання щодо їх утилізації.

Ділянка для тимчасового зберігання розташовується у «забрудненій» зоні, облаштовується твердим покриттям та водовідвідом у окремий дощовий приймальний або, за його відсутності, випарний колодязь.

4.10 На території об'єкта або поблизу нього передбачається виділення майданчика для часткового санітарного оброблення прибулих людей. Майданчик розташовують з урахуванням переважаючого напрямку вітрів у даній місцевості. «Забруднена» зона майданчика розташовується з підвітряного боку по відношенню до «чистої» зони об'єкта.

На майданчику часткового санітарного оброблення передбачається тверде покриття та організований водовідвід. Забезпечується скидання стічних вод у локальну систему очисних споруд об'єкта, а за її відсутності – у дощовий приймальний або випарний колодязь.

4.11 На кожний об'єкт побутового, фізкультурно-оздоровчого та виробничого призначення розробляється проект його пристосування для санітарного оброблення людей, спеціального оброблення одягу, ЗІЗ, техніки та обладнання.

У проекті необхідно виділяти три етапи:

I етап – підготовчі заходи, які виконуються завчасно під час будівництва нових, реконструкції і розбудови існуючих об'єктів, а також під час різних видів ремонту діючих об'єктів. До цього етапу необхідно включати найбільш трудомісткі будівельно-монтажні роботи, що забезпечують переведення об'єкта на режим санітарного оброблення людей, спеціального оброблення одягу, техніки та обладнання протягом 24 год, але не ускладнюють роботу підприємства в повсякденному режимі, зокрема забезпечення необхідного планування та площі приміщень, влаштування холодного та гарячого водопостачання та водовідведення, вентиляції та освітлення, встановлення накопичувальних ємностей та локальних очисних споруд, обладнання та

опорядження приміщень тощо;

II етап – заходи з переведення об'єкта на режим санітарного оброблення людей, спеціального оброблення одягу, техніки та обладнання. До цього етапу включаються заходи, виконання яких заздалегідь недоцільне. Здійснення заходів етапу II необхідно передбачати на випадок ліквідації наслідків НС та в умовах особливого періоду, а саме:

- організацію спеціального режиму роботи із забезпеченням цілодобової безперервної роботи цих об'єктів і розподілом приміщень на «чисту» та «забруднену» зони з дотриманням потоковості оброблення;

- встановлення необхідних для цього додаткових перегородок та відсутнього але необхідного для виконання роботи обладнання;

- обладнання ділянок для тимчасового зберігання забруднених одягу, взуття, ЗІЗ тощо.

III етап — заходи з виведення об'єкта з режиму санітарного оброблення людей та спеціального оброблення одягу, техніки та обладнання. До цього етапу включаються заходи, що проводяться для переведення об'єкта до режиму штатного функціонування, а саме:

- організацію обов'язкового дозиметричного контролю приміщень об'єкта та, за необхідності, проведення дезактивації приміщень, обладнання, техніки тощо;

- демонтаж додаткових перегородок та додатково встановленого для виконання роботи обладнання.

4.12 Проектування нових побутових та фізкультурно-оздоровчих об'єктів у населених пунктах, розташованих у зонах можливого хімічного забруднення та в зонах спостереження об'єктів радіаційної небезпеки категорії I-II, має передбачати можливість переведення об'єкта на режим санітарного оброблення людей у разі надзвичайної ситуації, унаслідок аварії з викиданням радіоактивних, небезпечних хімічних речовин та біологічних патогенних агентів з виконанням вимог, наведених у 4.1-4.11.

4.13 Під час проектування пристосування об'єктів забезпечується доступність відвідування і безперешкодність переміщення всередині будинків і споруд для мало мобільних груп населення, безпека шляхів руху, своєчасне отримання маломобільними громадянами повноцінної і якісної інформації, яка дозволяє орієнтуватися в просторі, використовувати обладнання (у тому числі для самообслуговування), отримувати послуги, забезпечує зручність і комфорт.

У будинку повинен бути як мінімум один вхід, пристосований для мало мобільних груп населення, з поверхні землі.

5. ВИМОГИ ЩОДО ПРИСТОСУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПОБУТОВОГО, ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОГО ТА ВИРОБНИЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ САНІТАРНОГО ОБРОБЛЕННЯ ЛЮДЕЙ, СПЕЦІАЛЬНОГО ОБРОБЛЕННЯ ОДЯГУ, ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ТЕХНІКИ ТА ОБЛАДНАННЯ

5.1 Пристосування банно-оздоровчих закладів для санітарного оброблення людей

5.1.1 У проектах щодо пристосування лазень для санітарного оброблення людей, на їх території передбачається можливість обладнання майданчиків для часткового спеціального оброблення засобів індивідуального захисту (захисних костюмів, гумових чобіт, захисних рукавичок, протигазів тощо) шляхом протирання дегазуючими, дезінфікуючими і дезактивуєчими розчинами. На майданчику повинне бути місце, пристосоване для механічного чищення одягу, забрудненого РР, обладнане робочими столами та іншими необхідними засобами.

Зазначені ЗІЗ (за винятком протигазів) після спеціального оброблення пакуються в пронумеровані пластикові пакети і на транспортних візках перевозяться до місця одягання, де їх повертають власникам, які пройшли повне санітарне оброблення.

У холодну та дощову погоду ЗІЗ та взуття знімається, як правило, у вестибюлі лазні, а їх спеціальне оброблення проводиться в окремих приміщеннях.

У проекті щодо пристосування лазень в якості основних приміщень передбачається використання приміщень чоловічого та жіночого відділень (через які необхідно організувати потоковий рух людей під час санітарного оброблення): вестибюль, приміщення для очікування, приміщення для роздягання та душеве відділення, приміщення для одягання (приміщення для роздягання суміжного відділення), а також вихід на вулицю.

Інші приміщення лазень: ванни, окремі номери, оздоровчо-профілактичні відділення, службові та підсобні приміщення використовуються як допоміжні.

Приміщення лазні для санітарного оброблення людей використовують згідно з таблицею 1.

Таблиця 1 – Призначення приміщень лазні для роботи у звичайному режимі та режимі санітарного оброблення

Призначення приміщень лазні	
Робота у звичайному режимі	Робота у режимі санітарного оброблення людей
Вестибюлі з гардеробом	Вестибюлі, приміщення приймання верхнього одягу, забрудненого НХР, РР і БПА (далі «забруднений одяг»)
Приміщення для очікування	Приміщення для очікування, пункт медичного огляду і пост дозиметричного контролю
Приміщення для роздягання	Приміщення для роздягання, місця збору забрудненого одягу, додаткового спеціального оброблення протигазів, їх пакування та укладання в транспортний візок
Санітарний вузол	Санітарний вузол
Мильне відділення	Душова
Душові кабінки	Душова
Приміщення для роздягання (суміжного відділення).	Приміщення для одягання, місця медичного огляду та дозиметричного контролю
Інші приміщення	Приміщення (ділянка) для: сортування та пакування забрудненого одягу та ЗІЗ в тарні мішки для відправлення на станцію знешкодження одягу; зберігання запасу мила та мочалок; зберігання знезаражуючих засобів; кімната відпочинку обслуговуючого персоналу; гардероб персоналу (для зберігання обробленого одягу та ЗІЗ); зберігання та видачі обмінного фонду одягу, взуття та ЗІЗ

Примітка. У теплу суху погоду, за умови функціонування майданчика часткового санітарного оброблення, пост дозиметричного вхідного контролю з приміщення для очікування переноситься на вхід до лазні

5.1.2 До складу «забрудненої» зони включають такі основні приміщення: вестибюль, приміщення для приймання верхнього одягу, сортування та пакування в тарні мішки забрудненого майна, приміщення для очікування, роздягання, душове відділення та суміжні з ними допоміжні приміщення.

У «забрудненій» зоні передбачують приміщення (ділянку) для перукарні.

Решту приміщень відноситься до «чистої» зони.

5.1.3 Під час розроблення проекту щодо пристосування лазні для санітарного оброблення людей передбачається потоковий рух людей, при цьому жінки та чоловіки повинні проходити санітарне оброблення поперемінно або двома паралельними потоками.

Схему роботи лазні в звичайному режимі та її пристосування для санітарного оброблення людей наведено на рис. А1, А2 додатка А.

5.1.4 У приміщенні для роздягання передбачається місце (ділянка) для додаткового спеціального оброблення використаних протигазів шляхом протирання дегазуючими або дезінфікуючими розчинами.

Поруч з приміщенням для роздягання передбачається приміщення або ділянки (місця) для сортування, пакування забрудненого одягу та відправлення його на станцію знезаражування одягу. Забруднений одяг знеособлюють.

Для знезаражування одягу та речей передбачається забезпечення роботи стаціонарної або пересувної дезінфекційної камери.

У «забрудненій» зоні між приміщеннями для очікування та роздягання передбачається санітарний вузол, що використовується тільки в умовах зараження БПА.

5.1.5 Приміщення для намилювання (мильні) та душові чоловічого й жіночого відділень лазні, розташовані суміжно, пристосовуються як єдині

душові приміщення для санітарного оброблення людей. З цією метою в перегородках між мильнями та душовими передбачаються запасні двері.

Допускається передбачати між мильнями та душовими чоловічого і жіночого відділень лазні приміщення іншого призначення, за умови забезпечення проходу через ці приміщення з однієї мильної або душової в іншу.

5.1.6 Санітарне оброблення людей передбачається в головному проході та проходах між лавами мильних відділень, пристосованих під душові відділення, а також у душових кабінах.

Перед входом в мильне відділення, пристосоване під душове, передбачається місце для зняття ЗІЗ, пакування їх у пронумеровані пластикові пакети та укладання на транспортний візок для перевезення в приміщення для одягання, де ЗІЗ повертають їх власникам.

Допускається між приміщеннями для роздягання та душовим відділенням влаштовувати тамбури для спеціального оброблення (шляхом протирання) шоломів-масок протигазів, зняття їх, пакування в пронумеровані пластикові пакети та укладання на транспортний візок перед входом у душове відділення.

5.1.7 Приміщення для роздягання одного з відділень лазні пристосовується для одягання.

У приміщеннях для очікування та одягання передбачають пости для медичного огляду і дозиметричного контролю.

Допускається відокремлення приміщень медичного та дозиметричного постів від інших приміщень ширмами або легкими перегородками.

Площа медичного посту повинна бути не менше ніж 9 м².

5.1.8 Кількість місць у приміщеннях для роздягання й одягання (окремо) повинно відповідати числу людей, які одночасно проходять санітарне оброблення, та подвоєній кількості душових сіток.

Площу приміщень для роздягання (одягання) визначають із розрахунку 4 м² на одну душову сітку, одночасно передбачають по два місця для

приміщень роздягання (одягання).

Пропускна здатність лазні (люд/год) у режимі санітарного оброблення людей приймають рівною кількості душових сіток, помноженій на коефіцієнт 7,2.

5.1.9 Приміщення (місце) для збирання, сортування та пакування забрудненого одягу розташовується в «забрудненій» зоні.

Це приміщення повинно мати зв'язок з приміщенням для роздягання та гардеробом вестибюля.

Якщо це приміщення (місце) розміщене на першому поверсі, допускається передбачати вивантаження забрудненого майна (для відправлення його на спеціальне оброблення) через вікно.

5.1.10 Приміщення для зберігання обмінного фонду одягу, взуття і ЗІЗ передбачається в «чистій» зоні, в одному з приміщень лазні, розташованому суміжно з приміщенням для одягання. Передбачається обладнання цього приміщення стелажми для розміщення розсортованих за розмірами одягу, взуття та ЗІЗ.

Приміщення для зберігання обмінного фонду проектується з розрахунку заміни натільної білизни, одягу і фільтруючих засобів захисту шкіри для всіх осіб, які пройшли санітарне оброблення, а взуття, ізолюючих засобів захисту шкіри і протигазів – для (10 – 20) % осіб відповідно.

Площа приміщень (ділянок) для сортування та пакування забрудненого одягу, а також для зберігання обмінного фонду приймається із розрахунку 0,06 м² на 1 кг одягу, взуття та ЗІЗ, але не менше ніж 6 м².

Площа приміщень (ділянок) для збору забрудненого та видачі чистого одягу приймається із розрахунку 0,02 м² на 1 кг одягу, але не менше ніж 6 м².

Площа приміщень для зберігання мила та мочалок передбачається із розрахунку 0,16 м² на одну душову сітку, але не менше ніж 3 м².

5.1.11 Для переобладнання мильних приміщень у душові відділення під стелею головного проходу та проходів між лавами передбачається укріплення трубопроводів та приєднання до них душових сіток, а також можливість їх

підключення до каналізації

Душові сітки проектується на відстані 1,1 м одна від іншої та розташовування їх передбачається на висоті 2,2 м від підлоги. При цьому передбачають наявність необхідної кількості душових сіток, труб і запорної арматури, каналізаційних зливів тощо для переобладнання мильних приміщень.

Підлога цих приміщень повинна мати трапи.

5.1.12 Живлення трубопроводів, до яких приєднують душові сітки, передбачається від одного загального змішувача гарячої та холодної води, встановлюваного з боку «чистої» зони.

Температура гарячої води повинна бути не нижче ніж 38 – 40 °С у разі одночасної роботи всіх душових сіток.

5.1.13 Пропускна здатність трубопроводів проектується з розрахунку пропуску через них від 5 л/хв до 7 л/хв води на кожну душову сітку.

Якщо використовуються тупикові кабінки, витрати води необхідно збільшувати на 2 л/хв для кожної сітки.

5.1.14 Запасні (вирівнюючі) баки холодної та гарячої води передбачають у відповідності з діючими державними будівельними нормами.

5.1.15 Ширина дверних прорізів основних приміщень санітарного обмивального пункту, а також проходів між душовими кабінами повинна бути не менше ніж 0,9 м та передбачати проїзд для транспортних візків, ідентичних тим, що застосовуються в пральнях для транспортування білизни та інвалідних колясок. Проїзд транспортних візків передбачається із приміщення приймання верхнього одягу до приміщення одягання.

5.1.16 У приміщеннях лазні передбачається не менше ніж по одній універсальній туалетній та душовій кабіні, доступних для всіх категорій громадян, та обладнаних для інваліда на кріслі-колясці, перед якими слід передбачати простір для маневрування крісла-коляски.

В таких кабінах рекомендується застосування водопровідних кранів важільної або натискної дії, а за можливості - керованих електронними

системами.

Керування спуском води в унітаз рекомендується розташовувати на бічній стіні kabіни.

Передбачається також не менше ніж по одній дитячій туалетній та душовій kabіні.

5.2 Пристосування санітарно-побутових приміщень промислових підприємств для санітарного оброблення людей

5.2.1 Під час розроблення проекту щодо пристосування санітарно-побутових приміщень промислових підприємств для санітарного оброблення людей передбачається використання приміщень відповідно до 5.1.2. Через ці приміщення передбачається організувати рух відповідно до 5.1.3.

Санітарно-побутові та інші допоміжні приміщення промислових підприємств для санітарного оброблення людей використовуються згідно з таблицею 2.

5.2.2. Під час розроблення проекту щодо пристосування санітарно-побутових приміщень для санітарного оброблення людей передбачається поточний рух людей, при цьому жінки та чоловіки повинні проходити санітарне оброблення поперемінно або двома паралельними потоками.

Пропускна здатність душової (люд/год.) в режимі санітарного оброблення людей приймають відповідно до 5.1.8.

Кількість потоків у душовій в режимі санітарного оброблення людей в особливий період визначають із розрахунку можливості проведення санітарного оброблення найбільш чисельної працюючої зміни протягом часу, що не перевищує 2 години.

Для забезпечення необхідного режиму руху та скорочення часу, що витрачається на санітарне оброблення, розташування основних та допоміжних санітарно-побутові приміщення передбачають відповідно до 5.1.2, 5.1.9-5.1.10.

Таблиця 2 – Призначення санітарно-побутових та інших допоміжних приміщень промислових підприємств для роботи у звичайному режимі та режимі санітарного оброблення

Призначення приміщень підприємств	
Для роботи у звичайному режимі	Для санітарного оброблення людей
Гардероб спеціального одягу	Ділянки для: збору забрудненого одягу; сортування забрудненого одягу та пакування в тарні мішки; спеціального оброблення протигазів; приміщення для роздягання
Склад чистого спецодягу	Медичний пункт
Склад забрудненого спецодягу	Приміщення для зберігання та місце видачі мила та мочалок
Душове відділення	Душове відділення
Санітарний вузол	Санітарний вузол
Гардероб домашнього одягу	Приміщення для: посту дозиметричного контролю; одягання; медичний пункт; зберігання та видачі обмінного фонду одягу, взуття і ЗІЗ
Місця для чергового персоналу, прасування та чищення одягу	Кімната для відпочинку обслуговуючого персоналу; гардероб обслуговуючого персоналу.

Розміщення складу для забрудненого спецодягу передбачають поряд з виходом на вулицю, щоб забезпечувати закрите транспортування забрудненого одягу, що спрямовується на прання, минаючи чисті приміщення.

Склад для забрудненого спецодягу розміщується поблизу пункту дозиметричного контролю та приміщення для роздягання забрудненого спецодягу.

Сортування спецодягу проводять за його видом і ступенем радіоактивного забруднення. Забруднений спецодяг із приміщення для роздягання передають до складу в упакованному вигляді.

5.2.3 До складу «забрудненої» зони включають ділянку для збирання, сортування та пакування забрудненого одягу, приміщення для роздягання та душове відділення.

Вимоги щодо пристосування приміщень для санітарного оброблення людей викладено в 4.4-4.8, 4.1.13, 5.1.2, 5.1.4-5.1.7, 5.1.9-5.1.11 та 5.1.16.

5.2.4 Схему пристосування санітарно-побутових приміщень промислових підприємств для санітарного оброблення людей наведено на рис. А.3 додатка А.

5.2.5 Кількість місць в приміщеннях для роздягання та одягання, а також площі основних і допоміжних приміщень, визначають згідно з вимогами 5.1.8.

Площі медичного посту, приміщень (ділянок) для збирання, сортування та пакування забрудненого одягу, зберігання та видачі обмінного фонду приймають відповідно до вимог 5.1.7 та 5.1.10.

5.2.6 Облаштування та оздоблення приміщень для роздягання, місць санітарного оброблення людей, приміщень для збирання, сортування та пакування забрудненого одягу виконується відповідно до вимог 4.5.

5.2.7 Вентиляцію та опалення в приміщеннях, пристосованих для санітарного оброблення людей, проектують згідно з вимогами 4.7.

5.2.8 Вимоги до трубопроводів, температури води та її витрат приймають відповідно до 5.1.12-5.1.14.

5.2.9 Приміщення або ділянки для збирання, сортування та пакування забрудненого одягу передбачають відповідно з вимогами 5.1.4.

5.2.10 Ширину дверних прорізів передбачають відповідно до вимог 5.1.15.

5.2.11 Забезпечення можливостей маломобільних груп населення передбачається відповідно до пунктів 4.13, 5.1.16.

5.3 Пристосування фізкультурно-оздоровчих комплексів для санітарного оброблення людей

5.3.1 Під час розроблення проекту щодо пристосування фізкультурно-оздоровчих комплексів для санітарного оброблення людей передбачають використання приміщень спортивних залів та секцій, гардеробів та душових відділень як основних. Через ці приміщення передбачають організувати рух людей у послідовності: приміщення для очікування – приміщення для роздягання – ділянка для спеціальної обробки протигазів – душеве відділення – приміщення для одягання. Інші основні та технічні приміщення (спортивні клуби, приміщення адміністрації, ради, тренажерні кімнати, інвентарні тощо) потрібно використовувати як допоміжні приміщення, необхідні для санітарного оброблення людей.

Фізкультурно-оздоровчі комплекси для санітарного оброблення людей використовують згідно з таблицею 3.

Кількість місць у приміщеннях для роздягання й одягання (окремо) повинно відповідати кількості людей, які одночасно проходять санітарне оброблення, та відповідати подвоєній кількості душових сіток.

Площу приміщень для роздягання (одягання) визначають відповідно до 5.1.8, 5.1.10.

Пропускню здатність душової (люд/год.) в режимі санітарного оброблення людей приймають відповідно до 5.1.8.

5.3.2 Під час розроблення проекту щодо пристосування фізкультурно-оздоровчого об'єкту для санітарного оброблення людей передбачають поточний рух людей, при цьому жінки та чоловіки повинні проходити санітарне оброблення поперемінно або двома паралельними потоками.

Схему пристосування фізкультурно-оздоровчого об'єкту для санітарного оброблення людей наведено на рис. А.4 у додатку А.

Таблиця 3 – Призначення спортивних залів та інших допоміжних приміщень фізкультурно-оздоровчих об'єктів для роботи у звичайному режимі та режимі санітарного оброблення людей

Призначення приміщень фізкультурно-оздоровчих об'єктів	
Для роботи у звичайному режимі	Для санітарного оброблення людей
Гардеробні відкритих спортивних майданчиків, технічне приміщення	Приміщення для: приймання верхнього одягу; очікування
Тренажерна кімната, комора для прибирального інвентарю	Ділянка для: збору, сортування забрудненого одягу та пакування в тарні мішки; спеціального оброблення протигазів, ізолюючих засобів захисту шкіри, взуття
Кімната інструктора, кабінет лікаря	Приміщення для: зберігання та місце видачі мила та мочалок; зберігання хімічних препаратів
Роздягальні, гардероб верхнього одягу	Приміщення для: роздягання; одягання
Душове відділення	Душове відділення
Санітарний вузол	Санітарний вузол
Приміщення адміністрації	Пост дозиметричного контролю
Приміщення ради клубу	Медичний пункт
Шахматно-шашковий клуб	Приміщення для зберігання та видачі обмінного фонду одягу, взуття та ЗІЗ
Туристичний клуб з інвентарною	Гардероб чистого одягу, взуття та ЗІЗ; кімната відпочинку та гардероб обслуговуючого персоналу

5.3.3 Вимоги до приміщень для санітарного оброблення людей, інженерних мереж, ширини дверних прорізів тощо повинні відповідати 4.4-4.9, 5.1.4-5.1.8, 5.1.10- 5.1.14, , 5.1.15, 5.1.16, 5.2.3 і 5.2.8.

5.3.4 Забезпечення можливостей маломобільних груп населення передбачається відповідно до пунктів 4.13, 5.1.16.

5.4 Пристосування пралень для спеціального оброблення одягу

5.4.1 Приміщення пралень, які використовують для спеціального оброблення одягу, наведені в таблиці 4.

Виробничу потужність пральні при роботі в режимі спеціального

оброблення одягу визначають потужністю обладнання та видом забруднення.

Таблиця 4 – Призначення приміщень пралень для роботи у звичайному режимі та режимі спеціального оброблення одягу та ЗІЗ

Призначення приміщень пралень	
Для роботи у звичайному режимі	Для спеціального оброблення одягу
Цех приймання та сортування брудної білизни	Пристосовують під: цех приймання та сортування забрудненого одягу; пости дозиметричного контролю
Склад матеріального забезпечення	Пристосовують під: склад забрудненого одягу
Пральний цех	Пристосовують під: цех спеціального оброблення; ділянку приготування розчинів для спеціального оброблення одягу
Комора миючих засобів	Пристосовують під: склад миючих засобів та препаратів для спеціального оброблення
Сушильно-прасувальний цех	Пристосовують під: цех остаточного зневоднювання й оброблення одягу
Цех розбирання, лагодження та упакування білизни	Пристосовують під: цех розбирання, лагодження та пакування спеціально обробленого одягу
Приміщення для розбирання білизни	Пристосовують під: ділянку підбору спеціально обробленого одягу
Приміщення для зберігання білизни	Пристосовують під: склад одягу, що пройшов спеціальне оброблення
Допоміжні та побутові приміщення пралень	Пристосовують під: кімнату відпочинку обслуговуючого персоналу; комору обмінного фонду одягу, взуття і засобів індивідуального захисту; санітарний пропускник

5.4.2 До складу «забрудненої» зони включають цех приймання та сортування забрудненого одягу, склад забрудненого одягу, цех спеціального оброблення, а також приміщення для санітарного оброблення обслуговуючого персоналу. Інші приміщення необхідно відносити до «чистої» зони.

Орієнтовну добову виробничу потужність у разі безперебійної роботи

станції знезараження одягу на базі пральні приймають рівною (у відсотках від змінної виробничої потужності пральні в режимі мирного часу):

- при дезактивації – 200 %;
- при дегазації – від 120 % до 150 %;
- при дезінфекції – від 60 % до 90 %.
- **5.4.3** Приміщення, що пристосовуються для спеціального оброблення одягу, розміщують відповідно до принципу забезпечення потоковості оброблення: забруднений одяг від ділянки сортування подається на склад (планування та устаткування якого передбачають можливість роздільного зберігання забрудненого одягу за видами його забруднення), потім надходить на спеціальне оброблення та далі – в «чисту» зону на прасування, лагодження, підбірку, пакування й відправлення.

5.4.4 За умови одноповерхового планування виробничих цехів «забруднена» та «чиста» зони повинні знаходитися з різних сторін будівлі, а в середині будівлі повинні бути розділені перегородкою, в якій передбачають тамбур для проїзду внутрішньоцехового транспорту. При багатоповерховому плануванні цехів «забруднену» зону розташовують на нижніх, а «чисту» - на верхніх поверхах.

5.4.5 Немеханізовані склади для зберігання забрудненого та спеціально обробленого одягу передбачається оснащувати металевими стелажми.

5.4.6 Цех приймання та сортування, а також склад забрудненого одягу повинні бути відгороджені від інших приміщень прального цеху суцільними перегородками. У перегородках передбачають ворота (двері) для проїзду внутрішньоцехового транспорту.

5.4.7 Схема пристосування пральні для роботи в режимі спеціального оброблення одягу наведена на рис. А.5 у додатку А.

5.4.8 Допоміжні приміщення, у тому числі душові приміщення пральні, пристосовують під санітарний пропускник для санітарного оброблення персоналу, що обслуговує об'єкт, а за необхідності – осіб, які забезпечують

доставку в пральню забрудненого одягу.

Кількість потоків під час санітарного оброблення людей та кількість душових сіток у кожному потоці визначається із розрахунку того, що санітарне оброблення найбільш чисельної зміни необхідно провести не більше ніж за 2 години з урахуванням того, що працюючі в «забрудненій» зоні за цей час самостійно повинні провести спеціальне оброблення належних їм засобів індивідуального захисту шкіри та органів дихання перед санітарним обробленням (на майданчику часткового санітарного оброблення – шляхом протирання).

Вимоги до приміщень для санітарного оброблення персоналу, інженерних мереж та ширини дверних прорізів повинні відповідати вимогам 4.4-4.8, 5.1.4-5.1.8, 5.1.10, 5.1.12-5.1.14, 5.1.15, 5.1.16, 5.2.3 і 5.2.8.

5.4.9 У складі санітарного пропускника передбачають приміщення, зазначені в таблиці 5.

5.4.10 Схему санітарного пропускника на один потік та розташування основних приміщень наведено на рис. А. 6 додатка А.

5.4.11 Допоміжні приміщення санітарного пропускника доцільно розташовувати суміжно з відповідними основними приміщеннями. Ізольовані допоміжні приміщення необхідно розташовувати в тій зоні, що їй відповідні основні приміщення.

5.4.12 У гардеробі санітарних пропускників передбачають зберігання верхнього одягу відкритим способом, а домашнього та робочого одягу, білизни, взуття, а також ЗІЗ – в закритих одинарних шафах.

Розміри допоміжних приміщень повинні відповідати зазначеним у розділі 5.2.

5.4.13 Систему водопостачання санітарного пропускника необхідно проектувати відповідно до вимог 5.1.12 і 5.1.14.

5.4.14 Під час пристосування нових і реконструкції діючих пралень умивальники та душові передбачаються в приміщеннях, суміжних із санвузлами та гардеробом, із розрахунку: 1 умивальник на 25 осіб; 1 душова

сітка на 6 осіб, але не менше 2 сіток.

Кількість санітарних вузлів передбачається відповідно до вимог санітарних норм і правил.

Таблиця 5 – Використання приміщень санітарного пропускника у звичайному режимі та режимі санітарного оброблення людей

Призначення приміщень санітарного пропускника	
Для роботи у звичайному режимі	Для санітарного оброблення людей
Гардероб і роздягальня	Використовують як: пост дозиметричного контролю; ділянки збору, сортування та пакування забрудненого одягу; склад забрудненого одягу; приміщення для роздягання
Переддушова	Використовують як: медичний пост; місце спеціального оброблення та зняття протигазів, їхнього пакування й укладання в транспортний візок; місце видачі мила і мочалок
Душова	Використовують як: приміщення для повного санітарного оброблення людей
Очікувальна	Використовують як: пост дозиметричного контролю; медичний пост
Одягальня	Використовують як: приміщення для одягання; гардероб верхнього і домашнього одягу, ЗІЗ обслуговуючого персоналу; місце видачі чистого одягу; місце зберігання обмінного фонду одягу, протигазів, ізолюючих засобів захисту шкіри, мила і мочалок; кімната відпочинку обслуговуючого персоналу
Допоміжні та побутові приміщення	Використовують як: кімната відпочинку обслуговуючого персоналу; склад обмінного фонду одягу, взуття й ЗІЗ; санітарний пропускник
<p>Примітка 1. Обмінний фонд засобів індивідуального захисту необхідно передбачати на випадок пошкодження тих, що знаходяться у користуванні персоналу та осіб, супроводжуваних прибулими на об'єкт рухомий склад.</p> <p>Примітка 2. Гардероб верхнього, домашнього та робочого одягу, ЗІЗ необхідно передбачати для персоналу, обслуговуючого об'єкт.</p>	

5.4.15 Безперебійна подача води під час роботи пральні (продуктивністю при гігієнічній обробці білизни 3т і більше протягом зміни) у режимі спеціального оброблення одягу забезпечується за допомогою збереження запасу води у спеціально для цього передбачених баках.

5.5 Пристосування підприємств хімічного чищення для спеціального оброблення одягу

5.5.1 Підприємства хімічного чищення можуть пристосовуватись для спеціального оброблення одягу.

При проектуванні пристосування підприємств хімічного чищення передбачають приміщення (цехи) під наступні технологічні потоки:

- спеціальне оброблення одягу у водяному середовищі (пранням);
- дегазацію одягу в середовищі органічних розчинників (хімічним чищенням).

У разі наявності в пункті фарбувального відділення його устаткування необхідно включати в потік дегазації або дезінфекції одягу бученням.

Також передбачається можливість спеціального оброблення у водяному середовищі (пранням або бученням).

Приміщення підприємств хімічного чищення в умовах режиму спеціального оброблення одягу використовують відповідно до таблиці 6.

5.5.2 Схема пристосування підприємства хімічного чищення для спеціального оброблення одягу наведена на рис А.7 додатка А.

5.5.3 До складу «забрудненої» зони включають такі відділення: сортування одягу; спеціального оброблення одягу бученням або пранням; дегазації одягу хімічним чищенням. До «чистої» зони відносять відділення волого-теплової обробки, ділянку ремонту одягу, експедицію.

Виробнича потужність підприємства хімічного чищення під час роботи у режимі спеціального оброблення одягу визначається продуктивністю обладнання та видом забруднення.

Орієнтовну виробничу потужність станції знезараження одягу на базі підприємства хімічного чищення необхідно приймати згідно з таблицею 7.

Таблиця 6 – Призначення приміщень підприємств хімічного чищення у звичайному режимі та режимі спеціального оброблення одягу

Призначення приміщень підприємств хімічного чищення	
Для роботи у звичайному режимі	Для спеціального оброблення одягу
Відділення первинного сортування одягу; відділення обробки килимів; відділення обробки пухових виробів	Відділення сортування одягу, що підлягає спеціальному обробленню
Відділення обробки одягу у водяних розчинах	Відділення спеціального оброблення одягу у водяному середовищі
Відділення хімічного чищення	Відділення дегазації одягу або зняття з нього захисного складу в середовищі органічних розчинників хімічним чищенням
Матеріальний склад; комора основного виробництва	Матеріальний склад миючих засобів і органічних розчинників для спеціального оброблення одягу
Відділення волого-теплової обробки	Відділення остаточного зневоднювання одягу
Ділянка ремонту одягу	Ділянка ремонту одягу
Експедиція	Ділянка добірки та упакування одягу, який пройшов спеціальне оброблення
Гардероб, побутові приміщення	Санітарний пропускник
Фарбувальне відділення (за наявності)	Відділення дегазації та дезінфекції бученням

5.5.4 Розміщення решти приміщень підприємства хімічного чищення передбачається з урахуванням вимог 5.4.3-5.4.5.

Таблиця 7 – Орієнтовна виробнича потужність станції знезараження одягу на базі підприємства хімічного чищення

Виробнича потужність пункту хімічного чищення (кг за 8-годинну робочу зміну) при роботі в режимі			
звичайному режимі (мирного часу)	дезактивації (у водному середовищі методом прання)	дегазації (в середовищі органічних розчинників методом хімічного чищення)	дезінфекції (у водному середовищі методом бучення)
350	300	320	200
1000	700	850	600
2000	1300	1500	1200

5.5.5 Вимоги до планування, вентиляції і водопостачання підприємства хімічного чищення (у тому числі санітарного пропускника), а також до складу та площі його основних та допоміжних приміщень аналогічні викладеним у розділах 5.1 і 5.4.

5.6 Пристосування виробничих приміщень технічного обслуговування автомобілів для спеціального оброблення техніки та обладнання

5.6.1 Під час розроблення проекту щодо пристосування нових або реконструкції діючих автотранспортних підприємств, баз централізованого технічного обслуговування автомобілів, станцій технічного обслуговування автомобілів пункти миття та прибирання автомобілів передбачаються проїзними.

5.6.2 Спеціальне оброблення техніки та обладнання передбачається проводити на потокових лініях та проїзних пунктах приміщень миття та прибирання автомобілів. На діючих підприємствах тупикові пункти миття та прибирання автомобілів не пристосовують для спеціального оброблення техніки та обладнання.

Під час проектування спеціального оброблення техніки та обладнання враховують таку послідовність операцій:

- контролювання забруднення техніки та обладнання (при його забрудненні РР) і розподіл його по потоках руху;
- очищення та миття зовнішніх та внутрішніх поверхонь техніки та обладнання (при його забрудненні РР);
- нанесення на поверхню техніки та обладнання знезаражуючих речовин (при дегазації та дезінфекції);
- витримка (при дезінфекції) нанесених речовин на поверхні техніки та обладнання;
- змивання (зняття) знезаражуючих речовин;

- повторний контроль ступеня забруднення РР техніки та обладнання та у разі потреби повторення дезактивації;
- змащення поверхонь деталей та інструменту, виготовлених з легко корозійних матеріалів.

5.6.3 Під час спеціального оброблення техніки та обладнання передбачають не менше двох послідовно розташованих робочих постів.

Робочий пост «чистої» зони, що призначений для повторного контролю забруднення та для змащення, допускається розташовувати окремо від «забрудненої» зони в суміжному приміщенні або поза будівлею на території підприємства.

Робочі пости «забрудненої» та «чистої» зон, які розташовані в одному приміщенні, відокремлюють перегородками з прорізами для проїзду автомобілів. Прорізи повинні бути оснащені водонепроникними шторами.

5.6.4 В одному приміщенні допускається розміщувати два або більше паралельно розташованих потоки для спеціального оброблення техніки та обладнання, при цьому пункти «забруднених» зон паралельних потоків повинні бути ізольовані один від одного перегородками або екранами висотою не менше 2,4 м.

Відстань між боковими сторонами техніки та обладнання і екранами повинна бути не менша ніж:

- для легкових автомобілів - 1,2 м;
- для вантажних автомобілів і автобусів - 1,5 м.

Відстань між торцевими сторонами техніки та обладнання, перегородками, шторами або зовнішніми воротами розраховують згідно з вимогами відповідних будівельних норм.

5.6.5 На постах спеціального оброблення техніки та обладнання в «забрудненій» зоні передбачають встановлення робочих столів з металевим або пластмасовим покриттям, а також металевих ємностей із знешкоджуючими розчинами для спеціального оброблення вузлів, деталей та

інструменту, які знімаються з автомобілів.

У «чистій» зоні передбачають установку робочих столів для повторного контролю і змащення знятих вузлів, деталей та інструменту.

5.6.6 До мийного устаткування і робочих столів, що розташовані у «забрудненій» та «чистій» зонах, передбачають підведення через змішувач холодної та гарячої води, а також стиснутого повітря.

Температура води для миття техніки та обладнання з використанням механізованих установок не нормується. При ручному шланговому митті температура води повинна бути від 20 °С до 40 °С.

5.6.7 Робочі пости «забрудненої» та «чистої» зон для оброблення нижньої частині техніки та обладнання бути проектують з обладнанням оглядових ям, естакад або підйомників. Габарити робочої зони оглядових ям необхідно приймають відповідно до таблиці 8.

Таблиця 8 – Габарити робочої зони

Тип техніки	Габарити робочої зони оглядових ям, м		
	Довжина	Ширина	Глибина
Легкові автомобілі	Не менше найбільшої довжини автомобіля	0,9-1,1	1,3-1,5
Вантажні автомобілі та автопоїзди	Не менше найбільшої довжини автомобіля або автопоїзда	1,0-1,2	1,1-1,3
Автобуси	Не менше найбільшої довжини автобуса	1,2-1,3 (при внутрішній реборді); 1,4-1,6 (при зовнішній реборді)	1,1-1,3

Сходинок в оглядовій ямі передбачають у торцевій частині з боку в'їздів автомобілів на робочі пости без обладнання тунелів (переходів).

5.6.8 Пропускню здатність (кількість автомобілів за годину) пункту спеціального оброблення техніки та обладнання визначають згідно з таблицею 9.

Таблиця 9 – Пропускна здатність пункту спеціального оброблення техніки та обладнання

Тип автомобіля	Дезактивація			Дегазація і дезінфекція		
	Один пост	Потокова лінія		Один пост	Потокова лінія	
		на два пости	на три пости		на два пости	на три пости
Легкові автомобілі	5	10	15	2	4	6
Вантажні автомобілі і автобуси	4	8	12	2	3	4

Оброблення одиниці техніки проводять одночасно на кожному посту:

- вантажного автомобіля або автобуса – не менше ніж двоє людей;
- легкового автомобіля – одна людина.

Схему пристосування приміщення для миття та прибирання автомобілів для спеціального оброблення техніки та обладнання при двох паралельних потокових лініях наведено на рис. А.8 додатка А.

5.6.9 В одній будівлі з приміщенням для спеціального оброблення техніки та обладнання передбачають роздільні приміщення для зберігання засобів спеціального оброблення та матеріалів. Площу приміщення визначають в залежності від пропускної здатності ділянки знезаражування техніки та обладнання, але не менше ніж 8 м². Вхід у приміщення передбачають з «чистої» зони. Приміщення повинне бути обладнане стелажми.

У будівлі для проведення спеціального оброблення передбачають приміщення для приготування дегазуючих, дезактивуючих, дезінфікуючих речовин і розчинів, яке обладнане витяжною вентиляцією або добре провітрюване .

5.6.10 Приміщення для обслуговуючого персоналу та санітарний пропускник, як правило, розташовують в одній будівлі з пунктами спеціального оброблення техніки та обладнання.

Приміщення для обслуговуючого персоналу повинне мати вхід з боку «чистої» зони.

Для санітарних пропускників допускається пристосовувати санітарно-побутові приміщення (з двома душовими сітками та більше), що знаходяться в інших корпусах підприємства.

5.6.11 Вимоги до санітарного пропускника для обслуговуючого персоналу, водіїв техніки та супроводжуваних осіб, до складу та розмірів його приміщень аналогічні вимогам, які викладені у розділі 6.

5.6.12 Оздоблення стін та перегородок, а також облаштування підлоги приміщень для спеціального оброблення техніки та обладнання проектується відповідно до вимог 4.5.

Підлога приміщень для спеціального оброблення техніки та обладнання повинна мати ухил 0,02 у бік оглядових ям, підлога, яких повинна мати ухил у бік випуску стічних вод.

5.6.13 У приміщеннях для спеціального оброблення техніки та обладнання, приміщеннях для обслуговуючого персоналу та на складі забрудненого одягу передбачають поливальні крани для миття підлоги.

5.6.14 Стічні води з приміщень, що пристосовуються для спеціального оброблення техніки та обладнання, повинні надходити на очисні споруди оборотного водопостачання (резервуари для відводу особливо агресивних і забруднених середовищ з подальшою утилізацією або захороненням). Використовувані у звичайний час при митті транспорту очисні споруди повинні бути переведені на прямооточну схему без зміни схеми очищення.

Час перебування стічних вод в очисних спорудах повинен бути не менше ніж 30 хв. Стічні води після очищення скидаються в побутову або дощову каналізацію. Осад або мастила з очисних споруд вивозять в місця, що погоджені з територіальними органами санітарно-епідеміологічного нагляду.

5.6.15 Припливно-витяжна вентиляція повинна забезпечувати в «забрудненій» зоні виробничих приміщень та санітарного пропускника кратність розведення забруднюючих речовин до гранично допустимих концентрацій, передбачених ГОСТ 12.1.005.

Приточне повітря передбачається подавати з боку «чистої» зони.

Витяжка здійснюється з верхньої частини приміщення, причому із «забрудненої» зони – 2/3, а з «чистої» – 1/3 об'єму повітря, що видаляється.

У разі розташування робочих постів «чистої» зони окремо від «забрудненої» (поза будівлею – на території підприємства) приточне повітря передбачається подавати до робочих постів «забрудненої» зони.

Обсяг повітря при витяжці повинний бути на 20 % більше обсягу приточного повітря.

6. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ

6.1 Усі аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, до яких відносяться і роботи з проведення спеціального та санітарного оброблення, проводять за умови неухильного виконання вимог та правил щодо забезпечення радіаційної, хімічної, біологічної безпеки людини та захисту навколишнього середовища. Під час розроблення проектів щодо пристосування побутових, фізкультурно-оздоровчих та виробничих об'єктів до роботи в умовах НС з наявністю хімічного, та/або радіоактивного, та/або біологічного забруднення повинна бути передбачена можливість виконання вимог чинного законодавства.

6.2 Вимоги щодо забезпечення безпеки персоналу, що обслуговує пристосовані до роботи в умовах НС об'єкти, а також захисту навколишнього середовища включають:

6.2.1 Забезпечення зонування з метою попередження розповсюдження наявного забруднення на об'єктах та приміщеннях. Вимоги щодо зонування викладені у 4.3 – 4.7, 4.10, 5.1.2, 5.1.10, 5.1.12, 5.1.15, 5.4.2 – 5.4.4, 5.4.8, 5.4.14, 5.5.3, 5.6.3.

6.2.2 Обладнання санітарних пропускників для санітарного оброблення обслуговуючого персоналу, та, за необхідності, також осіб, що доставили на спеціальне оброблення одяг, техніку та обладнання. Вимоги щодо обладнання санітарних пропускників наведено у 4.4, 5.4.11 – 5.4.18.

6.2.3 Обладнання постів дозиметричного контролю з метою визначення якості проведених дезактиваційних заходів. Вимоги щодо розташування постів дозиметричного контролю наведено у 5.1.1, 5.1.7, 5.2.1, 5.3.1, 5.3.18.

6.2.4 Обладнання медичних постів з метою контролю стану здоров'я обслуговуючого персоналу та осіб, які проходять санітарне оброблення, та надання своєчасної необхідної екстреної медичної допомоги. Вимоги щодо розміщення медичних постів наведено у 4.4, 5.1.1, 5.1.7, 5.2.1, 5.2.5, 5.4.18.

6.2.5 Обладнання приміщень припливно-витяжною вентиляцією для забезпечення санітарно-гігієнічних вимог умов відповідності мікроклімату та повітря робочої зони вимогам чинних нормативно-правових актів. Вимоги щодо обладнання вентиляційними системами наведені у 4.7, 5.1.15, 5.2.7, 5.4.19, 5.6.15.

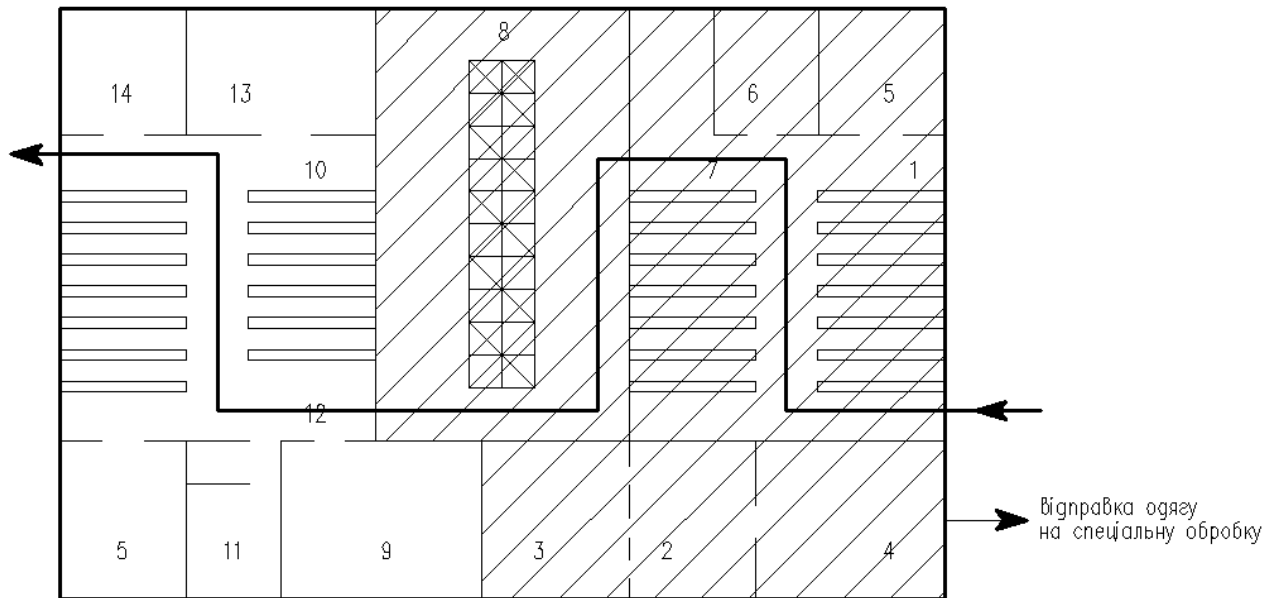
6.2.6 Каналізування об'єктів з метою охорони навколишнього природного середовища. Вимоги щодо обладнання каналізації наведено у 4.8 – 4.10, 5.6.14.

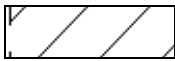

6.2.7 Освітлення робочих зон повинно відповідати вимогам ДБН В.2.5-28.

6.3 Для забезпечення відповідності чинним санітарно-гігієнічним правилам та вимогам умов праці персоналу, який обслуговує пристосовані об'єкти, необхідно передбачити можливість обладнання санітарно-побутових приміщень та приміщень для зберігання спецодягу та ЗІЗ персоналу.

6.3.1 Санітарно-побутові приміщення та їхнє обладнання повинні відповідати будівельним нормам і правилам та ОСПУ.

ДОДАТОК А
(довідковий)

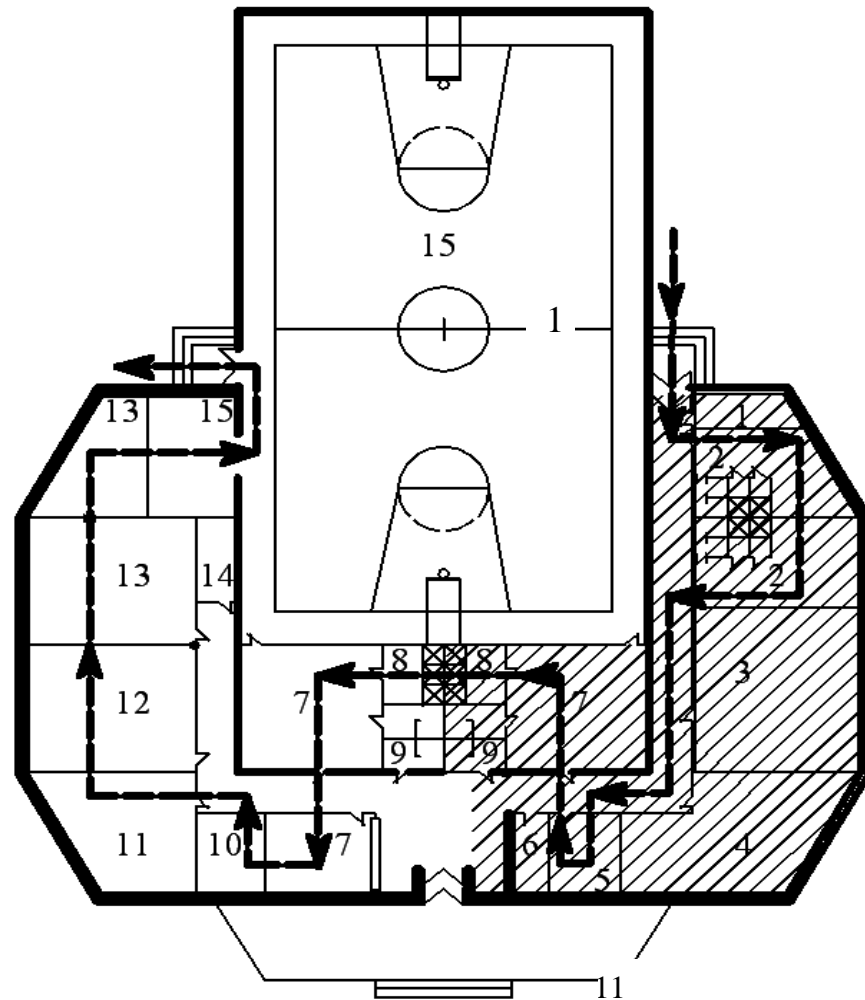

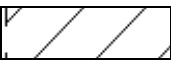
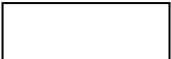
- ← напрямок руху людей під час санітарного оброблення
- «забруднена» зона
- «чиста» зона

1 – роздягальня; 2 – ділянка для збору забрудненого одягу; 3 – місце для зберігання тарних мішків; 4 – ділянка для сортування та упакування забрудненого одягу; 5 – медичний пост; 6 – приміщення для зберігання та видачі мила і мочалок; 7 – ділянка для спеціального оброблення протигазів; 8 – душова; 9 – місце для зберігання та видачі обмінного фонду одягу; 10 – одягальня; 11 – санітарний вузол; 12 – пост дозиметричного контролю; 13 – кімната відпочинку обслуговуючого персоналу; 14 – гардероб обслуговуючого персоналу.

На схемі не позначені: пункт приймання верхнього одягу; приміщення для зберігання хімічних препаратів; місце для спеціального оброблення ізолюючих засобів захисту шкіри, взуття і протигазів; очікувальна. Зазначені приміщення розташовуються у вестибюлі побутового корпусу.

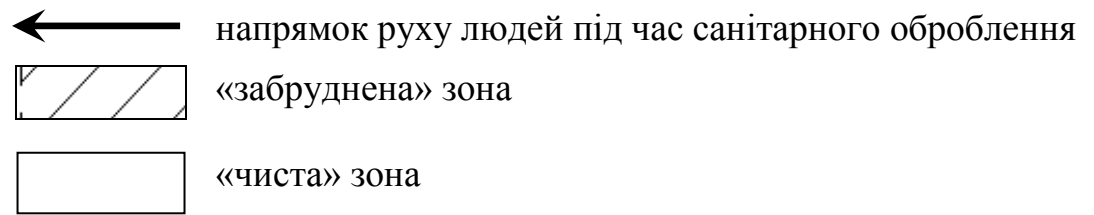
Рисунок А.1 – Схема пристосування санітарно-побутових приміщень промислових підприємств для санітарного оброблення людей

- ← - - - напрямок руху людей під час санітарного оброблення
- «забруднена» зона
- «чиста» зона

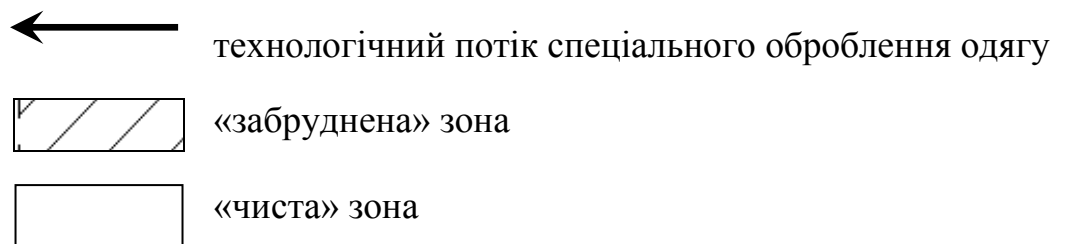
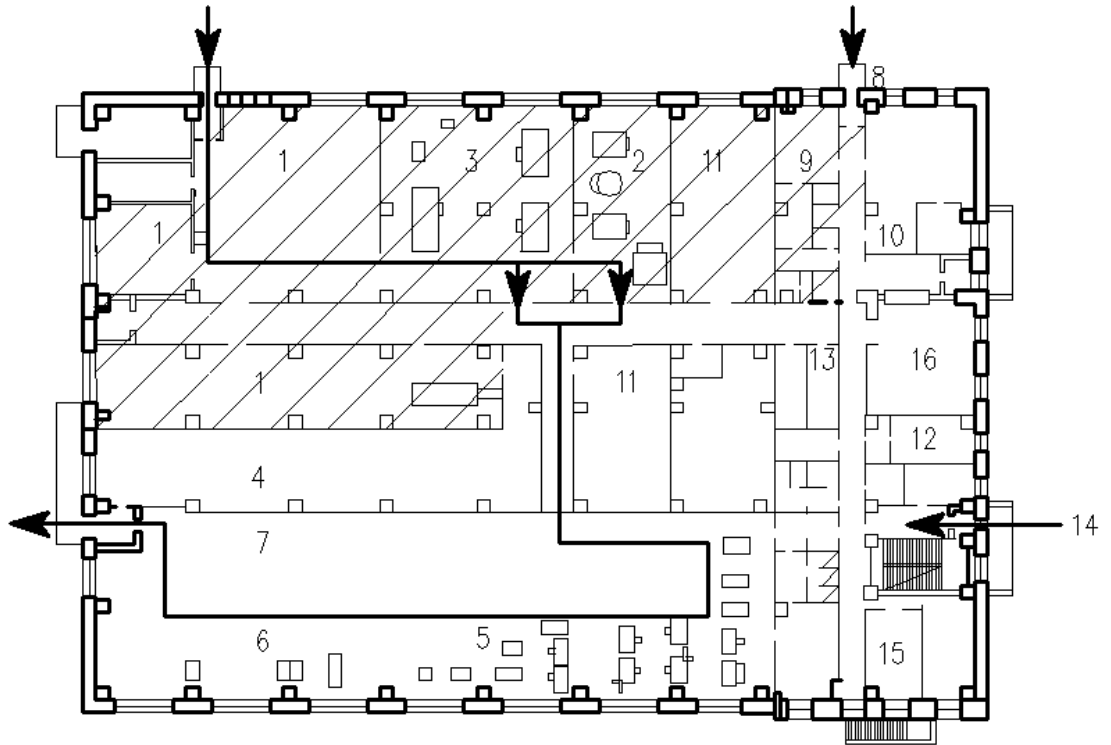
1 – ділянка для спеціального оброблення протигазів, ізолюючих засобів захисту шкіри, взуття; 2 – пункт приймання верхнього одягу; 3 – очікувальна; 4 – ділянка для збору, сортування забрудненого одягу та пакування в тарні мішки; 5 – приміщення для зберігання хімічних препаратів; 6 – приміщення для зберігання та видачі мила і мочалок; 7 – приміщення для роздягання-одягання; 8 – душове відділення; 9 – санітарний вузол; 10 – пост дозиметричного контролю; 11 – медичний пункт; 12 – приміщення для зберігання та видачі обмінного фонду одягу, взуття та ЗІЗ; 13 – гардероб чистого одягу, взуття та ЗІЗ; 13 – кімната відпочинку та гардероб обслуговуючого персоналу; 14 – електрощитова; 15 – інвентарні.

Рисунок А.2 – Схема пристосування фізкультурно-оздоровчого комплексу для санітарного оброблення людей

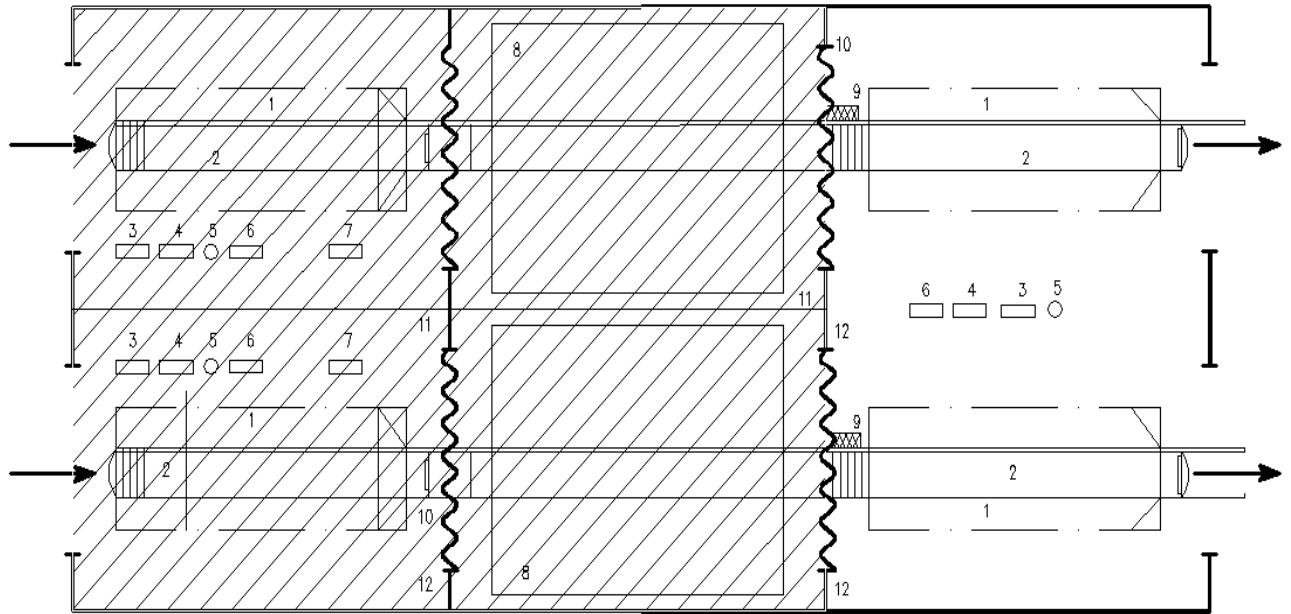
1 – приміщення для збору забрудненого одягу; 2 – приміщення для сортування та пакування забрудненого одягу; 3 – комора для забрудненого одягу; 4 – пост дозиметричного контролю; 5 – роздягальня; 6 – місце для спеціального оброблення протигазів; 7 – перукарня; 8 – приміщення для видачі мила, мочалок і дезінфікуючого розчину; 9 – пост медичного контролю; 10 – душова; 11 – очікувальна; 12 – одягальня; 13 – склад мила, мочалок і знезаражувальних засобів; 14 – склад обмінного фонду одягу і взуття; 15 – гардероб обслуговуючого персоналу (для зберігання домашнього знезараженого одягу і засобів індивідуального захисту); 16 – гардероб вуличного одягу обслуговуючого персоналу; 17 – склад знезаражувальних засобів; 18 – кімната відпочинку обслуговуючого персоналу.

Рисунок А.3 – Схема санітарного пропускника на один потік

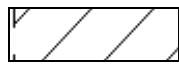

1 – відділення сортування та складування одягу; 2 – відділення спеціального оброблення одягу пранням; 3 – відділення дегазації одягу хімічним очищенням; 4 – склад миючих та спеціальних засобів для оброблення одягу; 5 – відділення прасування одягу; 6 – ділянка ремонту одягу; 7 – відділення складування та відправки одягу після його спеціального оброблення; 8 – вхід персоналу у «забруднену» зону; 9 – гардероб вуличного та домашнього одягу; 10 – санітарний пропускник; 11 – пост дозиметричного контролю; 12 – медичний пункт; 13 – санітарний вузол; 14 – вхід персоналу в «чисту» зону; 15 – кімната відпочинку персоналу; 16 – приміщення для приймання їжі.

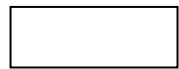
Рисунок А.4 – Схема пристосування підприємства хімічного очищення для спеціального оброблення одягу

напрямок руху техніки та обладнання при його спеціальному обробленні

«забруднена» зона

«чиста» зона

1 – робочий пост; 2 – оглядова яма; 3 – стіл для деталей; 4 – ємність для обтиральних матеріалів; 5 – ємність металева для приготування знезаражувальних розчинів; 6 – установка для миття шлангова; 7 – установка для миття двигунів зовні; 8 – механізована установка для миття автомобілів; 9 – конвеєр для переміщення автомобілів; 10 – водоізолююча штора; 11 – екран; 12 – перегородка.

Рисунок А.5 – Схема пристосування приміщення для миття і прибирання автомобілів, пристосованого для спеціального оброблення техніки та обладнання, при двох паралельних потокових лініях

ДОДАТОК Б
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97); Державні гігієнічні нормативи ДГН 6.6.1-6.5.001-98 / Затверджені постановою головного державного санітарного лікаря України від 01.012.1997 № 62. – Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1997. - 121 с.

2 Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України (ОСПУ–2005); Державні санітарні правила / Затверджені наказом МОЗ України 02.02.2005 № 54, зареєстровані в Мінюсті України 20.05.2005 № 552/10832.

3 СНиП 2.01.57-85 «Приспособление объектов коммунально - бытового назначения для санитарной обработки людей, специальной обработки одежды и подвижного состава автотранспорта» / Госстрой СССР. – М.: ЦИТП Госстроя СССР. 1985.- 16 с.

4 Про затвердження «Методичних рекомендацій із збирання, утилізації та знешкодження фільтрату полігонів побутових відходів» [Електронний ресурс] : наказ/ Мінрегіон України № 421 від 20.08.2012. – Сайт «Закон і норматив». – Режим доступу: . – <http://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/?base=1&id=1278542&menu=1&view=text>.

Код УКНД 91.040.99

Ключові слова: санітарне оброблення людей, спеціальне оброблення спецодягу, індивідуальних засобів захисту, обладнання та техніки; дезактивація, дезінфекція, дегазація, зонування, забруднена зона, чиста зона.

Начальник УкрНДЦЗ

В.Кропивницький

Науковий керівник,
старший науковий співробітник
відділу техногенної безпеки
НДЦ заходів цивільного захисту
УкрНДЦЗ

Л.Калиненко

Відповідальний виконавець,
науковий співробітник відділу
техногенної безпеки
НДЦ заходів цивільного захисту
УкрНДЦЗ, канд. с/г наук

Н.Кимаковська

Виконавці:

науковий співробітник відділу заходів
захисту НДЦ заходів цивільного
захисту УкрНДЦЗ

Н.Корепанова